

17
7
„Работница и колхозница“
(на эстонском языке)

2
Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Naistöoline ja naiskolhoosnik

43

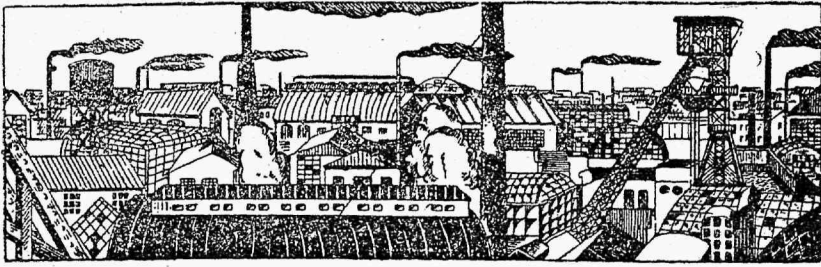
1932

Leningrad, 1933

Sisukord

	Lhk.
Teine — klassitu ühiskonna ehitamise viisaastak. — <i>N. Jürison</i>	1
Võitlusele kolhooside sissetulekute õieti ärajaotamise eest	3
Võitlusele eelkooliealiste laste ühise kasvatuse sisseviimise eest. — <i>E. J.</i>	5
Ilukirjandus.	
Taiga külas. (Jutustus Siberi elust.) — <i>Roosi Päll</i> . (Lõpp).	6
Noorus. — <i>Ilja Frenkeli</i> luuletus	10
Kindlustame rahvusvahelist sidet:	
Eestis suureneb tööpuudus. — <i>Naistöoline</i>	11
Hispaania naistöoliste võitlusest. — <i>A. L.</i>	12
Sõnumid:	
Seltsimehe mälestuseks	13
Ajakirjandus olgu võimsaks sõjariistaks pappide usumäratsuse vastu. — <i>Rosalie Sande</i>	14
Minu hea õpilane	14
Arsti vestlus:	
Kuidas lapsi külgehakkavate haiguste eest hoida	14
Majandus:	
Hoolitsege vasikate õieti kasvatamise eest.	15
Kodune värvimine	16

Teine — klassitu ühiskonna ehitamise viisaastak

Partei XVII konverents andis juhtnõõrid teise viisaastaku kokkuseadmiseks. Teisel viisaastakul ehitab Nõukogude Liidu töörahvas klassitu sotsialistliku ühiskonna. Majanduslikult on see kogu rahvamajanduse ümberehitamise lõpuleviimine. Ta loob kõige uuema tehnilise aluse kõikide meie rahvamajanduse harude jaoks.

Sotsialistliku majanduse vundament on meil juba valmis. Esimene viisaastak oli hiiglasammuks sotsialistliku tööstuse arenemises. Otsustava industrialiseerimise poliitika tagajärjel muutus Nõukogude Liit mahajäänud agraarmaast (kus pealaks põllumajandus) eesrinna tööstusmaaks. Tööstuses, eriti rasketööstuses (suured metallitehased, masinaehitus) on meie sotsialistliku rahvamajanduse jaoks juba kindel alus olemas.

Meie sotsialistlikud tööstuse-hiiglased on tehnika viimase sõna järele korraldatud ja kõige uuemate masinatega varustatud. Paljud neist kujutavad tööstuse ja tehnika alal niisugust kõrget arenemiseastet, mis ainult sotsialistlikus korras võimalik on, kapitalistlik kord seda ei suuda. Sarnased hiiglased on näiteks Magnitogorski ja Kusnetski metallitehased, Gorki ja Moskva autotehased, Stalingradi, Harkovi ja Tsheljäbinski traktoritehased, Dnepri kombinaat, uued masinaehituse tehased Uraalis, Moskvas ja Gorki linnas jne. Need kõik on ainult sotsialistlikus korras võimalikuks saanud suursaavutused.

Oma masinaehitust arendades vabaneme meie tööstuslikult ikka enam ja enam väljamaa mõju alt. See annab meile võimaluse kogu meie rahvamajanduses sotsialistlikku ümberkorraldust (rekonstrueerimist) läbi viia.

Ka põllumajanduses sünnib täieline muutus. See rahvamajanduse kõige maha-

jäänud osa muutub sotsialistliku majanduse täieõiguslikuks, masinate ja suurvalmistuse alusel korraldatud osaks.

Põllumajanduses sünnis põhjalik murang keskmikkude ja kehvikute hulkade otsustava sotsialismile pööramise tagajärjel. Meie muutusime kõige suurema põllumajandusega maaks maailmas. Meil on üle 6000 sovhoosi ja üle 200 tuhande kolhoosi. Niisugust põllumajandust ei ole kusagil kapitalistlikus ilmas. See on ainult sotsialistlikus korras võimalik.

Meie ehitasime sotsialistliku majanduse vundamenti valmis ja „teise viisaastaku peamiseks ja otsustavaks majanduslikuks ülesandeks on kogu rahvamajanduse ümberehitamise lõpuleviimine, kõige uuema tehnilise aluse loomine kõikide rahvamajanduse harude jaoks“ (juhtnõõrid teise viisaastaku kokkuseadmiseks).

Selle rahvamajanduse sotsialistliku ümberkorralduse alusel likvideerisime meie juba esimese viisaastaku kestel inimese eksploateerimise inimese poolt. Juba 1932.—1933. aastal likvideeritakse peamiselt kurnajateklass Nõukogude Liidus. „Teise viisaastaku poliitiliseks põhiülesandeks on kapitalistlike olude ja üldse klasside lõpulik likvideerimine, nende põhjuste täielik hävitamine, mis sünnitavad klassivahesid ja eksploateerimist, kapitalismi jäänustest võitusaamine majanduses ning inimeste teadvuses, kogu riigi töötavate hulkade muutmine teadlikkudeks ja aktiivseteks klassideta sotsialistliku ühiskonna ehitajateks“ (juhtnõõrid teise viisaastaku kokkuseadmiseks). See klasside kaotamine sünnib ägedas klassivõitluses kapitalistliku klassiga ja tema jäänustega. Sotsialistliku pealetungimisega kogu väerinnal likvideeritakse kurnajateklass. Kapitalistideklassi viimane kõige

suurem osa, kulaklus, likvideeritakse peamiselt juba 1932.—33. aastal lausakollektiviseerimise alusel. Ühes sellega hävitatakse ka see alus, mille peale kapitalism ja kurnamine üldse põhjeneb. Hävitatakse eraomandus valmistusabinõude peale. Tööstuses on eraomandus valmistusabinõude peale juba hävitatud. Külas oli kuni lausakollektiviseerimiseni veel individuaalne väikemajapidamine. Tähtsam valmistusabinõu — maa — oli siin juba Oktoobrirevolutsioonist peale riigi omandus. Küla sotsialistliku ümberkorralduse tagajärjel hävitame meie eraomanduse tähtsamate valmistusabinõude peale, neid ühiskondlustades, ja seega hävitame alused, mis klasse sünnitavad. Sellega likvideeritakse juba esimese viisaastaku lõpul ja teise viisaastaku algul mitte ainult kurnajateklass, vaid tehtakse võimatuks nende igasugune tekkimine.

Pärast kurnajateklassi likvideerimist jääb meil veel kolhooside talurahvas ja tööliklass. Need klassid on mõlemad sotsialismi ehitajad ja nende likvideerimine ei või minna loomulikult sarnast teed kui kurnajateklassi likvideerimine. Tööliklass ja kolhooside talurahvas muutuvad teise viisaastaku vältel klassideta ühiskonna aktiivseteks ehitajateks. See protsess läheb tööliklassi ja tema partei aktiivsel juhatusel. Ainult proletariaadi diktatuuri olukorras on mõeldav klasside kaotamine. Samuti on kolhooside taluraha ümberkasvatamine klassitu sotsialistliku ühiskonna töörahvaks mõeldav ainult proletariaadi diktatuuri juhtimisel.

Kolhooside talurahvas, kuigi ta juba sotsialistlikule teele on asunud, on siiski veel proletariaadist erinev klass. Kolhoosides alles algab taluraha kui klassi ümberkasvatamine. See ümberkasvatamise protsess ei lähe loomulikult mitte nii ruttu, et juba ainult kolhoosi astumisega talurahvas kõik oma endised klassitunnused ja iseäraldused kaotab.

Selle erinevuse kolhoosnikkude ja tööliklassi vahel hävitame meie sellega, et hävitame vastuolu linna ja küla vahel, hävitame vastuolu tööstuse ja põllumajanduse vahel. Kolhoosid muutuvad teise viisaastaku kestel järjekindlateks sotsialistlikkudeks ettevõteteks; samasugusteks, nagu seda on sotsialistlik tööstus, nagu seda on sovhoosid. See muutumine sünnib sel teel, et masina- ja traktorijaamad, kui järjekindlat sotsialistliku iseloomuga ettevõtteid, haaravad oma ringi kõik kolhoosid. Nende osa kolhooside valmistuses

kasvab suuresti ja nad koondavad enda kätte kõik tähtsamad, mõõduandvamad valmistusabinõud kolhooside valmistuses. Samal ajal suureneb kolhooside ühiskondlustatud varanduse osa ja individuaalselt kasutada olevad valmistusabinõud vähenavad tähtsusetaks miinimumini.

Kogu põllumajanduse tööprotsessi täielik mehaniseerimine ja sotsialistlik töökorraldus hävitab vahe tööstusliku ja põllumajandusliku töö vahel. Põllumajandus korraldatakse lõpuliselt ümber suurtööstusliku tehnika viimase sõna järele. Põllumajanduses töötavad samasugused masinad nagu vabrikuteski. See muudab põllumajandusliku töö, tööviljakust määratult tõstes, industriaaltöö üheks haruks. Sellega kaob vahe ka vabrikutöölise ja kolhoosniku töötasus. Tööviljakuse kiire tõusu tagajärjel tõuseb kiirelt ka kolhoosnikkude töötasu, tõuseb see osa, mis läheb isiklikuks tarvitamiseks.

See ümberkasvatamise protsess läheb teravas klassivõitluses kapitalismi jäänustega, mis veel korraga ei kao. Kapitalistlikud klassid on küll kui klassid hävitatud, kuid on veel järel nende elavad kandjad, endised inimesed, kes edukat sotsialismi ehitamist takistada püüavad. Kolhooside taluraha teadvuses on ka veel palju eraomanduslikke elemente ja seda asjaolu kasutavad kapitalistliku klassi jäänused.

Selles alalises võitluses kapitalismi jäänuste vastu ehitame meie ümber kogu majandusliku aluse, viime läbi kultuuri-revolutsiooni ja hävitame kapitalismi jäänused inimese teadvuses.

Klassivõitlus teises viisaastakus ja meie praegused ülesanded

Võitlus taluraha ümberkasvatamise eest, tema sotsialistlikule teele viimise eest ei lõpe veel lausakollektiviseerimisega. Võitlust kolhooside taluraha sotsialistliku ühiskonna töölisteks muutmise eest tuleb veel jätkata ja kõvendada teises viisaastakus. Klassivõitlus kapitalismi igasuguste, nii majanduslikkude kui ka psüholoogiliste mõjude vastu kolhooside taluraha peale kestab teise viisaastaku piiride taha. Selles võitluses on juhtivaks lülits tööle uutmoodi suhtumise kasvatamine, sotsialistlikkude töövormide üldiseks tegemine — võitlus selle eest, et töö oleks kõigile „au, kiituse, vapruste ja kangelaslikkuse asjaks“.

Praegusel võitluseastmel on meie võitluse põhilülits sm. Stalini kuue ajaloolise tingimuse teostamine kogu meie rahva-

majanduses. Need kuus tingimust on selleks põhilülks valmistusjõudude organiseerimises, töövilkakuse tõstmises, ilma milleta meie majanduse sotsialistlik ümberkorraldus võimata on. Need kuus tingimust kindlustasid esimese viisaastaku täitmise lõpetamist nelja aastaga ja kindlustavad ka teise viisaastaku, klassitu ühiskonna ehitamise viisaastaku edukat teostamist.

Tööjõu organiseeritud värbimine ja tööstuse tehniline ümberkorraldamine, tööjõu rändavuse likvideerimine, tööpalga õieti korraldamine ja võrdsustamise kaotamine tööpalgas — lubas meil lahendada teravat kaadrite küsimust, tööjõu küsimust. Plaanikindel töö organiseerimine, umbisikluse (vastutamatus) likvideerimine, õige ja otstarbekohane tööjõu asetamine ettevõtetes — lubab määratult tõsta töövilkakust ja kasvatab sotsialistlikku suhtumist tööle. Kvalifitseeritud tööliiskaadrite, valmistus-tehnikalise haritlaskonna ettevalmistamine töörahva hulgas ja vana haritlaskonna õige ja täielik kasutamine ning temale õieti suhtumine — lubab meil üle saada juhtivate jõudude puudusest, sarnaselt suudame meie kogu tööstuse ja põllumajanduse rekonstrueerimist läbi viia. Isetasuvuse kõvendamine ja süvendamine, sisetööstusliku kuhinemise tõstmine — sarnased on tingimused, mille alusel sünnib uue, sotsialistliku töödistsipliini kasvatamine. Nende ajalooliste tingimuste alusel sünnib miljonites hulkades sotsialistliku võistluse ja lööklike meetoditel sotsialismi ehitamine. Nende tingimuste alusel sünnib kolhooside majanduslik ja organisatsiooniline kindlustamine.

Oleks ekslik arvata, et teise viisaastaku klassivõitlus väheneb. Ei, klassivõitlus võib veel teravned. Klasside lõpuliik hävitamise protsess on äge klassivõitlus kurnajateklassi jäänustega. Ei lõpe klassivõitlus ka veel teise viisaastaku lõpuga, kuigi me hävitame klassid täiesti. Jääb järele veel suur klassivõitluse alandiste kolhooside talurahva ja ka proletariaadi mahajäänuma osa lõpulik ümberkasvatamine klassitu ühiskonna liikmeks. Muidugi on see klassivõitlus juba hoopis teisel kujul ja teiste meetoditega. Jääb veel ka klassivõitlus rahvusvahelise kodanluse vastu ja tema mõju vastu osa töörahva peale Nõukogude Liidus. Jääb järele veel proletariaadi diktatuuri juhtiv osa.

Partei, kui kogu võitluse staap — proletariaadi eelvägi, juhib klassivõitlust kodanluse vastu, juhib klassitu ühiskonna ehitamist. Tema osa selles võitluses on määratusuur. Võitlus partei pealiini eest, võitlus kahel väerinnal igasuguse oportunisti vastu on just nüüd, klasside hävitamisel, erilise tähtsusega. See võitlus on kõigil klassivõitluse aladel, majanduslikul, poliitilisel ja teoreetilisel väerinnal.

Nagu teate, naisseltsilised, on eesti töörahva hulgas Nõukogude Liidus praegu aktuaalsemaks küsimuseks võitlus kontrrevolutsioonilise rahvusdemokratismi vastu. Ainult halastamata võitluses kommunistlike partei pealiini eest teostame meie need määratud ülesanded, mis partei XVII konverents meie ette seadis, teostame klassitu sotsialistliku ühiskonna ehitamise.

N. Jürison.

Võitlusele kolhooside sissetulekute õieti ärajaotamise eest

Käesoleva põllumajanduse aasta lõpetamise kokkuvõtted räägivad meile suurtest edusammudest, mida oleme saavutanud kolhooside organisatsioonilise ja majandusliku kindlustamise alal.

Enamus kolhoosidest on majanduslikult kõvenenud, töö planeerimine ja organiseerimine suurenenud. Tükitöö ja brigaadne töötamisviis on kõige tarvitavamad tööviisid. Töötuspäev on muutunud tugevaks sõjariistaks kulakliku töötasu võrdsustamise ja päevatöö vastu.

Esialgne p.-m. aasta kokkuvõtete arvestamine näitas, et kolhooside suures enamus on sissetulekud märksa kasvanud.

Kõik need edusammud põllumajanduse sotsialistlikus ümberkorraldamises on meie enamliku partei ja ta leninliku keskkomitee juhtimise praktilise teostamise teel saavutatud.

Peale tähtsamate põllumajanduslike tööde lõpetamist algab kolhooside sissetulekute jaotamine. Kolhoosi aasta-sissetulekute kokkuvõtte on peegliks, mis näitab kolhoosi majanduslike saavutusi ja puudusi.

Põhimõtte — „kes rohkem ja paremini töötab, see peab ka rohkem saama“ — täpne teostamine kolhooside sissetulekute jaotamisel lööb pihta kulaklikule võrdsus-

tamisele töötasus, kulaklikkudele elementidele, laiskvorstidele ja neile kõigile, kes tahavad teiste kulul elada. See tõstab iga kolhoosniku vastutust kolhoosi töö eest, tõmbab kolhoosnikkude hulga aktiivsemale võitlusele kolhoosi majanduse kindlustamise ja kolhoosi kaubalise osa ja sissetulekute suurendamise eest. Kolhoosi sissetulekute jaotamine peab tõstma iga kolhoosniku huvi kolhoosi valmistuse suurendamise vastu, kolhoosi organisatsioonilise ja majanduslise kindlustamise vastu, kogu põllumajanduse sotsialistliku ümberkorralduse vastu.

Peaülesandeks, mis kindlustab kolhoosi *kui proletaarse riigi tugipunkti külas ja sissetulekute õieti jaotamist, on kokkuostuplaanide, kontrakteerimise lepingute ja rahaliste kohustuste õigeajaline täitmine.* Peale nende kohustuste täitmist võib kolhoos enda sissetulekute praktilisele jaotamisele asuda.

Riigile põllusaaduste äraandmise tähtaegade lühendamise on kolhoosi ja kolhoosnikkude eneste huvides.

Eesrinnas sammuvates kolhoosides, kus kokkuostuplaanid täidetud, on kolhoosnikud enamuse neile töötuspäevade järgi kuuluvast tasust toiduainetes kui ka rahas kätte saanud, mis omakorda uue valmistusliku aktiivsuse kolhoosnikkude poolt esile kutsus.

Nende eesrinnas sammuvate kolhooside kogemusi tuleb kokkuostuplaanide kiireks täitmiseks ära kasutada, neid mahajäävatesse kolhoosidesse edasi andes.

Kokkuostuplaani täitmisel peab oiema kindel enamlik juhtivus ja kõrge klassiline valvelolek. Klassivaenlane — kulak ja tema agendid püüavad osa kolhoosi produktiooni kuritarvitusega kõrvaldada, nad teevad kõik, et kolhoosid ei täidaks riiklike põllusaaduste kokkuostuplaane.

Kolhoosidel tuleb kulakute kuritegevusele vali vastulöökk anda ja kõige lähema aja jooksul kokkuostuplaanid täita; sellega kindlustame kolhoosi kui sotsialistliku majandusvormi ning võimaldame sissetulekute õieti jaotamise lõpuleviimist, mis on kõikide partei ja nõukogude küla organisatsioonide praegusaja peaülesandeks.

Kolhoosi majanduse kasvu aluseks on kolhoosi ühiskondlustatud fondide väljeraldamine. Iga kolhoos peab oma vilja-saagist *seemne- ja kinnitusfondid* välja eraldama. Järgmise aasta külvipind peab täieliselt seemnega kindlustatud olema.

Samuti peab kolhoos jagamata fondi 10—15 protsenti üldsissetulekust välja

eraldama, mis läheb põllutöömasinate, tööriistade ostmiseks, uute hoonete ehitamiseks jne. Eelmise aasta sissetulekute jaotamine näitas, et üksikud kolhoosid tegid suuri vigasid sel alal. Need vead olid kahtlemata kulakute agitatsiooni tagajärg.

Ühes majanduslikult tugevamas kolhoosis Luuga raioonis eraldati jagamata fondi vähem kui 10 protsenti kolhoosi üldsissetulekust. Sarnase väikse protsendi väljeraldamine kolhoosi jagamata fondi takistab kolhoosi majanduslikku kasvu, see on vaid kulakule meele järele.

Peale riiklikkude kohustuste täitmist ja ühiskondlustatud fondide loomist jaotatakse kõik ülejäägid kolhoosnikkude vahel töötuspäevade järele ära. Selle juures tarvis kõige otsustavam vastulöök anda kulaklikkudele elementidele ja parem- ja „pahem“ poolsetele, kes igasuguste võetega püüavad töötuspäeva tähtsust alla hinnata, kuid töötuspäev on tähtsamaks teguriks kolhoosi organisatsioonilises ja majanduslikus kindlustamises.

Mõnes kolhoosis tulid nähtavale „pahemlised“ kalduvused, kus kolhoosi jagamata fondi üle 30 protsendi üldsissetulekust mahutati, sellega töötuspäeva hinda alla kiskudes. Samuti ei arvata mõnes kolhoosis sissetulekute juurde varem väljaantud avanse. Või on juhuseid, kus kolhoosi sisemised kulud on liiga suureks aetud, millega kaasas käib töötuspäeva tasu vähenemine.

Peale selle on juhtumisi, et kolhoosides luuakse toitainete fond tööjõuetute kolhoosnikkude varustamiseks. Siin tuleb nähtavale jälle töötuspäeva tähtsuse allahindamine ja püüe kulaklikku võrdsustamist sisse viia. Sellega antakse mittetöötajal, laisklejal võimalus ühes lõõklasega, kes aktiivselt kolhoosi valmistusliku plaani täitmise eest võidelnud, võrdselt põllusaadusi saada.

Tarvis kõige otsustavamalt võidelda kõrvalekaldumiste vastu, mis nõrgestavad kolhoosnikkude huvi kolhoosi majandusliku kindlustamise eest võitlemiseks ja on veeks kulaku veskile.

Kolhoosi sissetulekute õige jaotamine nõuab raiooni ja küla organisatsioonidelt õiget enamlikku juhtimist. Nad peavad kõigiti sissetulekute jaotamise plaanide kokkuseadmisele kaasa aitama, kokkuseatud plaanides kõik puudused kõrvaldama.

Kolhoosides, kus riiklikkude kokkuostude kohustused täidetud, seemne- ja kinnitusfondid kogutud, tuleb viivitamata asuda

sissetulekute jaotamisele töötuspäevade järele.

Naiskolhoosnikud ja töötavad talunaisterahvad, teil tuleb meeles pidada, et ainult kolhoosi vaenlased — parem- ja „pahem“poolsed oportunistid, kulakute agendid püüavad partei juhtivusest kolhoosi sissetulekute jaotamises kõrvale põigelda.

Kolhoosi sissetulekute õieti ärajaotamine on eelduseks, et tuleval majandusaastal võitlus kolhoosi majanduse kindlustamise eest veel enam suureneb.

Asi ei ole mitte ainult kolhoosi sissetulekute õieti ärajaotamises, vaid selles, et sissetulekute jaotamise õiget põhimõtet silmas pidades kolhoosnik veendub, et tema isikliku sissetuleku suurus oleneb ära tema poolt tehtud töö hulgast ning omadusest ja kolhoosi majanduslikust tugevusest. See tõstab kolhoosnikkude taht või-

delda kolhoosi kindlustamise eest, see on pandiks, et kolhoos end tulevaseks majandusaastaks täieliselt valmis seab.

Löökülesandeks kõikidele külaorganisatsioonidele peab olema naiskolhoosnikkude osavõtu kindlustamine sissetulekute jaotamisest.

Kolhoosi juhatus peab majandusaasta kokkuvõtetest ja sissetulekute jaotamisest tegema aruanded kolhoosnikkude koosolekutel, millest tuleb osa võtma tõmmata ka ümbruskonna üksiktalunikke. Kolhoosi saavutuste ja paremuste üksikasjaline selgitus mees- ja nais-üksiktalunikkudele tõmbab neid kolhoosile lähemale ning kiirendab nende astumist kolhoosi.

Kolhooside sissetulekute õige jaotamine on võimsaks hoovaks põllumajanduse artelli kindlustamises ja sotsialistliku ehitustöö tempode kiirendamises.

Võitlusele eelkooliealiste laste ühise kasvatusesisseviimise eest

Seal, kus emad — naistöölised ja naiskolhoosnikud — töötavad vabrikus ehk kolhoosi põldudel, ei tohi väiksed lapsed järelevaatusest jääda. Sellepärast näeme, et tööstus- ja kolhoosilise liikumise kasvuga käib kaasas ka eelkooliealiste laste kasvatusasutuste ja nendesse koondatud laste arvu kasv.

Nii oli esimese viisaastaku algul Lenigradi oblastis lastesõimesse ja -kodudesse koondatud 3000 eelkooliealist (3—7 a. vanuseid) last, mis teeb nende üldarvust välja 0,6 protsenti. 1928. a. oli nendes kasvatusasutustes juba 8.495 last ehk 1,8 prots. Suvistele lasteplatsidele oli koondatud 45 tuhat last. 1931. a. oli lastesõimes 24.906 last. 1932. a. on juba lastesõimes ja -kodudes 85 tuhat last ehk 17 protsenti. Suvistel lasteplatsidel said kasvatust 128 tuhat last ehk 26 protsenti kõigist koolieelsetest lastest.

Meie praegune ülesanne on eelkooliealiste laste alaliste asutuste võrku kindlustada. Vaatamata sellele, et meie eelkooliealiste laste asutuste võrk märksalt kasvanud, jääb ta siiski kaugelt maha nõudmisest.

Sotsialistliku majanduse alusmüür on valmis ehitatud. Meie seisame teise viisaastaku ning uute suurte poliitiliste ülesannete ees, mille täitmisel hävitame need põhjused, mis tekitavad klassivaheid, ning

muudame kõik töötavad teadlikkudeks ja aktiivseteks klassitu ühiskonna ehitajateks.

Ühenduses sellega seisab eelkooliealiste laste kasvatusasutuste ees vastutav ülesanne — oma tööd nii korraldada ja vastavale kõrgusele tõsta, et lastest kasvaksid terved, tugevad, poliitiliselt küpsed klassitu ühiskonna liikmed, kes varustatud sotsialismi ehituseks tarvisminevate teadmistega.

Kommunistlik partei mobiliseerib kõikide eelkoolide ja koolide õpetajaid-kasvatajaid võitlusele nende ülesannete täitmiseks. Partei keskkomitee otsus alg- ja keskkoolide kohta on ühtlasi ka juhatajateks eelkooliealiste laste kasvatamiseks.

Meie seisame laste üldõppuse sisseadmise ees. See tähendab, et iga laps peab 7 aasta vanuselt kooli minema, 3—6 aasta vanused lapsed kasvatatakse ja valmistatakse kooli minemiseks ette lastetubades ning 6—7 aasta vanused lapsed õpivad koolis null-klassis.

Meie eelkooliealiste laste kasvatus ei seis omaaduliselt veel vastaval kõrgusel. Eelkooliealiste laste kasvatajad on nõrgalt ette valmistatud. Nad käivad väikeste lastega ümber kui vanemate, koolilastega ning nõuavad, et nad oskaks peaaegu kõiki poliitilisi küsimusi arutada. Tihti peale ei oska nad laste huvi ümbritseva elu nähtuste vastu ära kasutada ning hoi-

vad igavatest äraiganenud õppemeetoditest kinni. Väga vähe pannakse rõhku ka laste kehalise kasvatuspeale.

Lastetuba peab lapsele koduks olema, kuhu ta heameelega läheks ja kust ta koju ei tuleks väsinult ja jonnakana, vaid elavana, aktiivsena ja tugevana.

Nõukogude ühiskondlus peab järele vaatama, kuidas eelkooliealiste laste kasvatusasutused partei keskkomitee otsuseid täidavad, kuidas laste tööpäev on ära jaotatud ja kuidas väikesed lapsed omandavad kasulikke ja tarvilikke kogemusi ja oskusi.

Nõukogude ühiskondlus peab võitlema heade ja kasulikkude lasteraamatute ning mänguasjade eest, et need vastaks proletarsetele lastele.

Asudes teise viisaastaku suurte ülesannete teostamisele peame meie endile sel-

gelt ette kujutama eelkooliealiste laste kasvatusasutuste laienemise ja nende tööomaduse tõstmise tähtsust.

Meie ees seisab ülesanne tõmmata 1937. aastaks eelkooliealiste laste kasvatusasutustesse linna ja küla lapsi 100 prots. võrd.

Suur ja vastutav ülesanne eelkooliealiste laste kasvatusel alal, mis ette nähtud teises viisaastakus, võib ainult siis teostatud saada, kui kõik naistöölised, naiskolhoosnikud ja töötavad naisterahvad aktiivselt sellest tööst osa võtavad.

Võitlus koolilaste, laste üldkasvatuse siseseadmise eest on poliitiline ülesanne. See on võitlus järeltuleva soo eest, kes oleks suuteline kommunismi ehitust lõpule viima.

E. J.

ILUKIRJANDUS

Taiga külas

Roosi Päll

Jutustus Siberi elust

(Lõpp)

Talupojad hakkasid tööle, sest algas uus päev, päev täis askeldusi ning kibedaid toimetusi. Tursunud silmadega venis voodist padjahunikust välja kulaku Andrese Liisu, isukalt läbi särgi kõhtu kratsides. Kui ta silmad kella näitelaual peatusid, haaras ta nagu mehaaniliselt triibulise seeliku, toppis seda üle pea selga ning kadus siis kriiksatava ukse taha, kööki.

Ärkasid talupojad ja nendega ärkas uus töö ja rutt. Valge piimaauruna kerkis argsel sammul üles udu — jättes maha kristalliselged kastepisarad.

Tahaks hingata seda värskust ja lindude tillinat ning tunda end üliõnnelikuna varajasel tunnil.

Aedade vahel hakkasid ikka tihemini vilkuma naiste kirjud seelikud. Korstnatest kandus laiali sooja leiva ja praetud liha lõhna. Kusagilt kaugelt kuuldus kuke laulu ning siis tiibade saputust.

— Viis! — sosistas Ella, silmitsedes väikest ümargust äratajat-kella nurgariiuil ning hakkas nobedalt riietuma. Lükkas paar korda kammi läbi lühikeste juukste ning astus kivistarvul läbi köögi eeskotta.

Kui ta Valvase rehe juurde jõudis, oli seal juba trobikond noori millegiga ametis. Tormilise naerukõla saatel hakkas ta jutustama, ennast Arnoldile ligemale nihutades.

— Aga küll mina veel täna hästi ma-

gasin, kui kell viis löi. Oleks tahtnud veelgi kauem magada... aga tuli meelde, et täna algab vara töö, töö, millega me veel harjumatud ja rumalad oleme.

— Ella! Sarnane jutt ei kõlba sulle kui komnoorele sugugi...

Ning tähpanelikult õiendasid poisid reaskülviku kallal. Oli ju vaja teda remonteerida ning puhastada.

— Aga Andres räägib, et sellest ei tulevat midagi välja. Poisid, eks ole tõsi, see on vale!

— Hei, poisid, andke teed! — karjus rehe nurga tagant Ants, kes koorma põllutöomasinaid tõi, ning hobuse tasasele murupinnale seisma jättis.

Üleskääritud käistega asusid poisid neid maha tõstma, sest rasked rauamürakad nõudsid jõudu. Iga liigutus tõi otsaesisele uue higitilga ning kui vanker tühi, sõnas Ants uhkel toonil.

— Iga algus on ju raske!

— Pole viga, poisid! Alguses on jah raske, kuid kui edaspidi traktor tuleb, kergitab ta me jõudu kümnekordselt. Eks ole nii, poisid?

— Jah! — vastasid komnoored ning pühkisid higi, kui külvik oli maha tõstetud.

— Nüüd on vist juba kõik kolhoosnikud löökluse järjekorras kohal ning ma loen nüüd ette brigaadide nimekirja, — algas Arno, taskust pikka pabeririba välja tirides. — Ma tegin kolm brigaadi, mis peavad valmistuse peatähelpanu punktiks olema. Esimene brigaad läheb täna maad mõõtma ning algab kündi. Teine brigaad — hakkab seemnevilja formaliiniga pesema ja kolmas, see on minu brigaad — hakkab põllutööinventari remonteerima. Olete nõus?

— Nõus! — vastasid kõik ning nende silmist välkus suur tahtejõud ja palgedel lõkendas nooruslik puna.

Niisuguse tahtejõu ja enamlike entusiasmiga algasid Taiga küla noored uut elu, uut ägedat võitlust, täis visa kangelaslikkust ning eneseohverdust. Nende isaisade vananenud põlluharimine nõudis uut tööviisi, uut tehnikat ning jõudu... Nende töö on lõbus ilma piitsa ning sõimuta. Pidi tarkama esimene seeme, mida mulda puistanud kolhoosnik. Pidi kasvama esimene viljapea täis raskeid seemneid ning koristatama esimene hektar kingituseks kesktäidesaatekomiteele!

IV.

Juba lapsest saadik armastas Arno sepa-tööd. Kui ta karjas käis, tegi ta tihti peale

rauapainutamise tegemist. Ütle mata rõõm asus ta südamesse, kui ta raudvõru valmis sai painutada. Ladusa vilejorinaga jooksis ta Jutsi juurde, kes naabritalu karjane oli, ning näitas oma tehnika saavutusi. Ja sepaks kõlbas Arnold kõige paremini, seda võis juba arvata tema suurest ja tugevast kehakogustki. Käevarred olid tal nii tugevad ja musklised, et isegi Ella ta tugevuse üle imestas. Ta oli sepa poeg, kuid ta ei mäletanud sugugi oma isa, kelle Oktoobrivõitluse päevil kaotas. Kuid Arno oli arvamisel, et ühel ilusal päeval tuleb siiski isa koju, on ehk kusagil veel.

— Aga võib olla on isa jalutu, käsitu, — tuksatas ta peaajust läbi ning kortside rägastik kattis ta otsaesist.

Kiiresti võttis ta punaseks aetud raua tuest, pani ta alasile, ning nagu kätemaksu tuju asus ta lihastesse. Rasketē mürtsudega langes ränk haamer hõõguva raua pihta, kust igakord väiksed punased sädemed tõusid ning raske hingamiskohin kuuldavale tuli.

Juba varahommikust kuni hilja õhtuni taob Arno. Taob masina vänte, vinte ning kõiksuguseid vedrusid. Teised on juba ammu koju läinud, vist magavadki, kuid Arno ei ole und. Täna veel tahab ta vana külvimasina ära remonteerida, et siis hommiku põllule minna.

Ümargused higipisarad ilmusid ta näole, kaelale ning peopesad nõretasid niiskust nagu nõretab praegu kastest niiske maa...

Talle tuli äkitselt meelde Liine. Liine oli kena tüdruk, suurte mustade silmade ja punase suuga. Kuid Arno ei sallinud teda. Ta on vastik oma klassilise päritolu poolest.

— Kas jõudu? — segas teda kellegi lahke ja peenike hää. Silmi ukse poole visates nägi Arno Liinet seal seisma.

— Jõudu tarvis!

— Kas nii hilja õhtul veel jõudu vajad, aeg oleks ju puhata, et hommikul... — rääkis tüdruk poolnaerva suuga.

— Ei ole aega magamise peale mõtelda! — vastas Arno ja raske haamer langes hoop hoobi järele punaseks aetud rauale. Nii tagus ta paar minutit, pani siis haamri alasi kõrvale maha ja jäi küsivalt Liine otsa vaatama.

— Kas tõesti Liine mind armastab? — sosistas ta õige tasa, — aga võib olla Ella valetab? — Ja pikkade sammudega astus ta rehealt välja, ust enese järele kinni tõmmates.

— On vist hilja! Vaja koju minna!..

— Ja-a-a — venitas Liine vastuseks.
Kui nad kahekesi mõõda märga maad astusid, jäi Liine äkitselt seisatama ning küsis ärsult:

— Ma ehk segan sind? Tahad Ella juurde minna?..

Suuril silmil jäi poiss Liine otsa vaatama, ning imelik naeruvõre asus ta suu ümber.

— Kust sina seda tead?

— Tean. Arvan! — oli lühike vastus.

— Ei, koju lähen, — vastas Arno.

Siis nagu mõtetest ärgates:

— Ma tahan sinuga rääkida, Liine, rääkida pikalt ja tõsiselt..

— Noh, räägi — naeris Liine, — ma kuulan sind.

Ja Arno algas:

— Sina oled ilus tüdruk..

— Ilma komplimentideta! — segas teda Liine.

— Noh, ma tahtsin sulle öelda, — jatkas Arno, — näo poolest pole viga ja energiat on sul ka küllalt... miks ei tule sa meiega? — Ta jäi küsivalt Liine otsa vahtima.

Oli öö, oli pime... Märg maa andis end tunda läbi saabaste, tuues iga sammuga külma õhku ja niiskust vastu jalgu.

— Tule koolimajja, meie näitame sulle oma tööd, sina harjud meiega ja sarnaselt hakkab sinus töö vastu huvigi kasvama!..

— Ma ei ole selle vastu sugugi, — vastas tüdruk, pead rinnale lastes. — Aga vanemad?

— Vanemad? — kordas Arno.

— Jah, see on raskem küsimus!

— Aga kõigepealt, Arno, — Liine surus end arglikult poisi vastu, — tahan sulle ühte ütelda, nimelt, armasta mind..

Kestis mõneminutiline vaikus. Raskelt kui sepalööts kerkis ja langes Arnoldi rind. Kulmud sulasid ühte, sest raske oli vastust leida.

— Aga sina? — kuuldus läbi hammaste.

— Mina armastan sind juba ammu, — sosistas Liine ning ta kuumad peopesad hõõgusid soojust. Arno teadis seda, teadis ammu, kuid tal oli millegi pärast häbi. Häbi võib olla sellepärast, et nad klassivaenlased on. „Ja kui juba puudub ideoloogiline kokkõlastus, ei või vist ka armastust olla,“ — arvas Arno. Sest vaenlane ei või vaenlast armastada. „Aga võib olla ei ole Liine vaenlane,“ — vilksatas ta ajudest läbi, — „kuigi seda ta vanemad on!“

— Lähed leeri? — päris Arnold.

— Ei... ei tea! Vanemad sunnivad...

— Liine, ära tee seda!

— Miks? Kelle pärast?

— Noh, kas või minu pärast, — sosistas Arno, kuid mõtetes uitas mingisugune arusaamatus.

— Siis armastad?

— Jaa! Siis armastan! — libises üle Arnoldi huulte pool kihvtiselt, sealjuures salalikult naeratades.

Kuid hinges asus raske pitsatina kivi. „Mida ma tegin?“ — kokkus ta väljaõeldud sõnade üle. — „Imelik — armastan siis... armastan? Millal? Ära mine leeri?“ — vilksatas ta ajudes ning raskete sammudega astus ta mõõda külatänavat.

— Ma olen valmis su meele järele kõik tegema, kui tahad, ka leeri ei lähe ma siis... siis kui armastad!

— Minu meele järele? — imestas Arnold.

Sarnaselt juttu ajades olidki nad Arnoldi maja juurde jõudnud.

— Noh head ööd, — sirutas poiss talle käe.

— Tule homme õhtul siia, tahan sinuga pikemalt rääkida, — lisas ta õueväravalt tagasi pöörates.

— Tulen! — kostus lühike vastus ja Liine kadus ööpimedusse.

V.

Raskelt rippusid pungad puudes kui mahlakad tombud. Iga tuulehoog viis läbi puude ridade mingisugust sooja sosinat ja värskust...

Oli südaöö. Külmas olid ammugi tuled kustunud, ning kõik näis puhkavat raskes unes...

Kuid Latika Andrese aknast vilkus tihti punane tuluke kui põlev hundi silm.

Vana Liisu keeras teist külge, midagi vihaseks urisedes, sest arvatavasti oli Andres ärgates eide pealt teki ära ajanud, mille üle Liisu väga näis pahandavat.

— Va põrgumait. Pane 'nd siis rõivas peale!.. — Kuid Andres ei pannud seda tähele, vaid õiendas midagi toa pimedas nurgas. Andres ei olnud üksinda, temaga olid Jaak ja Villem, mõlemad Taiga küla kulakud.

Andres kadus mõneks minutiks toast ning kui ta tagasi tuli, ajasid Jaak ja Villem endid sirgeks, peites põuetasku midagi mustendavat...

— Vennad! Aga pidage, mitte poolt sõnagi sellest. Säh, joome enne igaüks ühe klaasi samogonni, siis on nagu julgem, — ning ristisurutud hammastega sirutas ta Jaagule viinaklaasi.

— Või nemad külvavad sordiseemet, — ning ta naeris metsikult, vereta igemeid paljastades. — Nemad tahavad agronoomi abiga, aga meie näitame neile, kus agronoom pesitseb... Ei see nummer teil läbi ei lähe.

— Jooge, sõbrad, ning siis tulge!..

Andres kustutas väikese tattnina-lambi, kobas midagi pintsaku taskust ning astus ettevaatlikult ilma mürata eeskotta. Temale järgnes kaks musta kogu. Kuid nad kriiksatavast õueväravast välja olid jõudnud, kadusid nad puude varju.

Kuid ümberringi oli öö väikne ja soe. Kuuldus ainult kuidas ojakeses kivide vahel vesi sulises ning nukker vesilind huikas... Öö surus oma huuled vastu külma kastet ning nuttis, nuttis suuri ja raskeid pisaraid. — — — — —

Arnold magas. Ta näost võis lugeda, et äärmiselt väsinud on, suu pool lahti ja meelekohad tuksusid kiiresti kui taoks seal sepp haamriga.

Magas küla. Magasid väiksed majad, magas öö... ainult nukralt laulis kusagil pisikene vesilind. Puud seisid kui luuad ning harva liigutas tuul nende oksid... Oli öö, oli vaikus...

Korraga tõstis Arno pea üles ning vaatas nagu paha aimates ringi.

— Mis see on? Ei ole und!

— Ella!

Ühe hüppega oli ta püsti ning tormas ukse juurde, kuid see oli kinni. Mis on juhtunud, kes teinud? Ja kohe vilksatas tal peast kulak Andres läbi.

— Andres? — karjus ta poolmeeleheitlikult paha aimates. — Nüüd head ei ole!.. Vaja jooksu panna. — Ta ronis mööda palkidest seina üles kuni küünist välja võis vaadata.

— Tuli! Seeme põleb! — karjus ta, aidas edasi-tagasi jookstes, kuni meeletult maha langes.

Samal ajal oli ka Ella tuld märganud. Särgiväel jooksis ta akna tagant akna taha, sinna rusikaga kõigest jõust lüües:

— Tuli! Põleb! Seeme põleb! Appi!

Varsti oli terve küla jalul ning kõik tormasid Västriku rehe poole. Tõesti, seeme põles. Põles kohutavalt ja punaselt!

Jooksid naised pangidega, mehed kärudega ja veetünnidega, noored — labidad, hargid ja suured latid ülal.

Kuid tuli neelas seemneid kott kotti järele, ahneit lakkus punane keel rehe seintel ja katusel. Ja korraga oli öö nii valge, täis nuttu ja needmist.

— Uksed lahti murda — kamandas kusa-gilt Valvas.

Ning komnoored tormasid ukse kangutama. Oli kuulda hirmsat praginat ning põlevasse tulle tormasid inimkogud, kandes sealt välja raskeid kuupeudaseid kotte...

... Kuid Andrese talu magas rahulikku und. Sonides pööras Liisu teist külge, kahe käega enese ümber kobades. Aga kus on Andres, kus on Liine? Ega ometigi midagi paha? Paha aimdus täitis vanamoori hinge, rahutult jooksis ta aita, kus ta mees rahulikult heinte sees magas.

Kui kõik põleva rehe kallal agarasti ametis olid, et aga tuld kustutada ning seemet päästa, hillis Liine argsel sammul Arnoldi aida poole. Õueväravas seisatas ta vähe, tõmbas hinge tagasi ning siis peatus just aidaukse taga.

— Arnold!

— Ella, sina?

— Ei.

— Kes siis?

— Mina, Liine!

— Mis on juhtunud? Liine, sina, sina tegid seda?

— Ei.

— Tee siis ometigi uks lahti!

Ning Liine käes kõlisesid võtmed.

Veel korra kuulatas ta ning siis suud vastu aidaukst surudes küsis:

— Arnold! Tahad päästmist? Siis armasta mind!

— Ei, — kostus aidast kindel hääl, mille peale Liine pea uhkelt selga viskas.

Kui juba hunik kotte põlevast rehest oli välja kantud ning ainult põlev ahervars nende ees susisedes pragises, märkas vast Ella, et puudub Arnold.

— Arnold! Kus on Arnold?

Kõikide südamelöögid jäid nagu minutiliseks seisma. Küsivaid pilke üksteise peale visates, käis õhust läbi sosin:

— Arnold! Ega ometegi tema!

Ning välgukiirusel pistis Ella Arnoldi aida poole jooksu. Kuid enne kui ta ligidale jõudis, avas Liine aidaukse ning seisis kuraasikalt, juuksed sasis Arnoldi kõrval, kes raskelt lõõtsutades maas lamas. Pahemasse kätte oli ta pigistanud tuustaku heinu ning külmad higipisarad voolasid mööda palgeid alla.

— Sõber! — ehmatas Ella kohale jõudes ning hiritavat Liinet seismas nähes.

— Tähendab, armastate? Aga meie kustutame tuld, — lisas ta poolväsinult ning punast rätti vastu rinda surudes.

Kuid peagi oli ait ja aida ümbrus noori täis. Ehmunud näoga seisis Liine ning ootas, mis sünnib.

— Sina tegid seda, ilus kägu? — küsis Valvas Liine käevarrest kinni haarates.

— Oi, oi, tapavad, — pistis tüdruk karjuma ning püüdis lahti rabeleda. Ta suunurgad tuksatasid ja mustad juuksealgalad venisid kaanidena mööda valget otsaesist alla.

— Vägistas! Mind vägistas komsoomool! — pistis ta äkki peenikese häälega karjuma, käsi vihaselt rusikasse sõrudes.

— A-a-a-a! — kadus kaugusesse hääldus ning kõikide silmad tardusid Arnoldi kahvatanud näol.

— Ei ole tõsi, seltsimehed! Mina ei vägistanud teda... Ei, ei... see ei ole nii — ning ta hääles kuuldus pisarate neelamist.

— Noh, räägi, räägi, Arnold! — nõudis Ella teda aidast välja aidates.

Ja Arnold jutustas:

— Magasin päris üksi oma aidas, kui südamesse mingi paha aimdus asus. Tahtsin aidast välja jooksta ja hädakella lüüa, kuid aidauks oli tagant kinni. Siis nägin ma siit ülevalt aida aknast, et seeme põleb. Kuid ma olin abitu!.. — Ta surus kaks kätt südame peale ning jäi küsivalt Ella otsa vahtima, siis jätkas:

— Aga siis tuli argsel sammul see madu siia, — ta näitas Liine peale, — nõudis minult armastust. Aga ma vastasin „ei“. Kuid ta avas siiski ukse. See... see kihvtine kulaku tütar on teinud selle kuriteo, aga mitte mina!

Kui Arnold ühes teistega suitseva vareme juurde jõudis, ajas ta silmad pärani ja rasked pisarad veeresid ta kahvatanud palgeid mööda alla.

Ümberringi oli õõ, must kui haud ja kusagil laulis pisike vesilind kui tilgutades raskeid tilke seisvasse vette.

— Kuid meie oleme siiski otsustanud!

— ütles Arno häälega, täis julgust ja entusiasmi...

Nuttis väike vesilind, nuttis õõ suuri säravaid kastepisaraid ning nuttis Arno, nuttis esimest korda nii kibedalt ja kättemaksu ihkavalt.

VI.

Raske kollektiviseerimiselaine paiskas üle laiate Siberi põldude ja steppide oma võimsad vood. Sarnane kulaklik agitatsioon ja kahjutegevus ei olnud mitte tänapäeva nähtus, vaid sääraseid tulekahjusid tunneb Siberi kehvik-kolhoosnik juba ammu. Arno teadis seda, nagu seda teadsid tuhanded kolhoosnikud, kuid ta ei lasknud võitluse raskuste ees pead norgu, vaid jätkas veel suurema energiaga ja kättetasuhimuga selle suure idee teostamist.

— Meie pisaratest ei kasva rasked viljapead, kuid me kätest peab kasvama jõud, mis hävitab ühe hoobiga sarnased Andrese taolised kulakud, — nii rääkis Arnold teisel kolhoosnikkude koosolekul. — Mul on kahju. Neli päeva tagasi tegime me siin rasket ja ennastalgavat tööd, pritsisime formaliiniga ning kandsime raskeid kuuepuudaseid kotte. Mul on praegu raskem kui ma neid kotte kandsin.

Paari päeva pärast tuli raioonist raadio-telegramm:

Täna õhtul jõuab seeme kohale kiirrongiga.

Kuid Andres ja tema võsukene said teenitud palga. Nüüd hingasid kolhoosnikud kergemalt ja täis lootust, et nüüd ei suuda nende tööd ükski vaenlane takistada. Ning enamlikult viskas külvik seemneid mulda, kust tärkas esimene enamlik külv...

Ilya FRENKEL'i sõnad

Noorus

Marian KOVAL'i muusika

*Lipu alla kokku tulge
Alla lipu punase.
Meie noorus võidujulge
Karastatud võitlustes.*

*Meid on miljonid. Ei rajad
Ega piirid peata meid.
Kui on tarvis, kui on vaja
Pole elust kahju meil.*

*Võitlus viib meid võituledele,
Värise, faschistlik leer!
Kõik nüüd barrikaadidele!
Võitlusrõõm meil rinnus keeb.
Meid on miljonid jne.*

*Silm meil selge, käsi kindel.
Kommunism — me eesmärk suur.
Selleks loogem üleilmne
Tööliisklassi diktatuur.*

Meid on miljonid jne.

*Koonduge komnoorte hulgad
Alla lipu punase!
Meie noorus võidujulge,
Karastatud võitlustes.*

Meid on miljonid jne.

Tõlkinud K. T.

Eestis suureneb tööpuudus

Nagu teisteski kapitalistlikes riikides kasvab töötatööliste arv ka Eestis. Suuremad vabrikud vähendavad töölisi ehk jäävad täielikult seisma, sest puudub turg saadustele. Hulkade ostujõud on niivõrd langenud, et puudub võimalus kõige hädatarvilikuma asja ostmiseks. Kuid samal ajal, kui hulgad peavad poolalasti ja näljas külma käes kannatama, mädanevad kaubad aastate viisi ladudes ja poodides, sest puuduvad ostjad.

Talve tulekuga muutub olukord kohutavamaks, sest needki tööd, mis suvekuudel korraldatakse, jäetakse pooleli ehk päris tegemata — raha puuduse tõttu. Omavalitsused organiseerivad hädaabitöid, mis töölistele õigemini orjatööks muutuvad, sest keegi ei suuda neist näljapennidest ära elada ega ka elu sees hoida. Hädaabitöödeks antavatest summadest läheb suurem osa nende tööde organiseerijatele, ja tööline orjaku hommikust õhtuni selleks, et härrade sissetulek suureneks.

Tööliste palkasid kärbitakse veelgi. Tallinna linnavalitsus teatab, et ta võtab talviste tööde normid revideerimisele. Meestöölised hakkavad nüüd saama 120 ja naistöölised 96 senti päevas. Kudumise vabrikus „Raua niidis“ oli tööliste streik paljade kärpimise vastu. Tööliste üksmeelse streikimise tõttu ei saanud palkasid vähendada ja streik lõppes tööliste võiduga.

Tallinna ehitustöödel vallandatakse korraga 3—400 töolist. Vallandamise põhjusena tuuakse ette, et töölised olevat talveks küllalt raha tagavaraks kogunud. Härrad leiavad, et tarvis olevat ka neile töölistele tööd anda, kes aastate viisi tööbörstes töölesaamise järjekorda ootavad. Töötatöölised ei andvat päevade viisi hoolekandesakonnale rahu, mille tagajärjel vaene ja poolnäljane sots, proua Alma Ostra-Oinas, olevat päevase raske töö järele minesusse langenud.

Vallandamisest teada saades sattusid töölised ärevusse, sest kõigile on selge, mis tähendab kesktalvel tööta ja leivata jäämine. Töötasu, mis ehitustel ja teistel töödel saadakse, on niivõrd väike, et sel-

lest jätkub vaevalt hinge sees hoidmiseks, rääkimata jalanõude ja riiete muretsemisest.

Kui tööliste tööpalgad oleks nii suured, et nad saaksid mustadeks päevadeks koguda, siis ei tõstetaks üüriraha mittemaksmise pärast Koplast 30 tööliste perekonda väeti lastega uulitsale, ega vanemad ei põgeneks oma laste juurest ära, neid külma tuppä nälgima jättes. Võiks kümneid ja sadasiid niisuguseid näiteid tuua, mis tõendavad, millise olukorran on jõudnud see nõndanimetatud „vaba rahvas ja maa“, millest nii väga armastatakse igal pool hoobelda ja rääkida.

Sel ajal kui töölised nälgivad ja kõige raskemates tingimustes kiratsevad, kui töötatöölised toetuseta päevast päeva tööd otsivad, jagatakse ohtral käel proletariaadi veristajatele ja tapjatele tööliste higist ja vaevast väljapressitud varandusi ja raha.

Kaitseliidu peale minevad summad suurenevad iga aastaga. Kõigil on veel meele, kuidas üleöö tekkinud kindralitele mõisaid ja talukohti autasuna jagati. Alles hiljuti osteti eesti tööliste ja punaväelaste pussitaja Kuperjaanovi isa talukoht oksjonihäämri alt välja ning anti riiklist toetust surunud näitleja Hilda Gleseri emale, kellel on sissetulekuga maja Tallinnas. Viimasel ajal tõusis Lydia Kõidula isik esile, kes oli juba minevikku ununenud: eesti tõusikkodanlus hädaldab, et kodumaa suure tütre lapsed väljamaal nälgivat sel ajal, kui Eestis peekoni ja vilja küllalt.

Töölised näevad veel kord kurnajate tõelist nägu ja saavad aru, kelle huvides ka viimane hulgaline tööliste vallandamine ja toetamine sündis.

Selle peale vaatamata, et viljaaidad vilja täis ja peekoni ei tea kuhu panna, nälgivad töölised ja nende lapsed enneolemata rasketes tingimustes. Töölised, teie rasket olukorda ei paranda kodanline valitsus, ärge jääge paremaid aegu ootama, vaid tõtate võitlusse kodanlusega, et kapitalismi ahelatest jädavalt vabaneda.

Naistööline.

Hispaania naistööliste võitlusest

Hispaania Sevilla linnas, keraamika-vabrikus „La Kortun“, mille omanikuks on feodaal-mõisnik, töötab üle 500 naistöölise, kes on peaaegjalikult noored tütarlapsed. Punaste ametiühisuste juhtimisel streikisid naistöölisel töötasu tõstmise ja töötingimuse parandamise eest. Streik lõppes naistööliste võiduga.

„La Kortun“ vabrikus kestis itaalia streik 15 päeva, millest 500 nais-

lõppemist liitus streigikomitee punaste ametiühisuste organisatsiooniga.

Kui vabrikuomanikud tahtsid naistöölistelt tööliste kinnitusraha ära võtta, siis vastasid klassiteadlikud naistöölisel sellele streigiga.

Mitmes linnas oli naistööliste demonstratsioonid, kes nõudsid, et riik ja vabrikuomanikud maksaksid tööliste kinnitusraha välja. Streikijad naistöölisel ei luba mitte ühte santimi oma palgast maha võtta.

töölist osa võttis. Võitlus lõppes töötasu kõrgendamiseega.

Alkola de Gvadairis streikisid 1000 naistöölist. Streik lõppes streikijate võiduga. Sevilla linnas kestis ühes mütsivalmistamise vabrikus itaalia streik kuu aega, mille järele naistöölisel vabrikuhoonest välja kihutati.

Kerunjas, konservivabrikus streigivad 200 naistöölist. Nad nõuavad töötasu kõrgendamist ja tööpäeva lühendamist.

Sotsiaalfaschistid organiseerisid streigi äraandmist ja anarho-sündikalistid jätsid streikijad naistöölisel juhtivuseta. Selle peale vaatamata ei katkestanud naistöölisel streiki, nad moodustasid streigikomitee ja viisid streigi lõpule. Peale streigi

Talu-naisterahvaste seisukord ei saa enam halvem olla kui see praegu on. Mehed on sunnitud ühest linnast teise rändama ja tööd otsima, et mõisnikkudele ja riigile maksud ära maksta.

Naised peavad kõik talumajapidamise tööd ära tegema, töötades päeval ja öösel rendimaa peal. See raske seisukord revolutsioniseerib laialisi naistööliste hulke.

Kommunistlik partei ja punased ametiühisused organiseerivad töötavaid hulke revolutsioonilisele võitlusele, paljastades igalpool sotsiaalfaschistide, anarho-sündikalistide ja katoliiklaste juhte.

See on revolutsiooniline võitlustee, mille kaudu hispaania naisterahvad kapitalistlikust orjusest vabanevad.

A. L.

Seltsimehe mälestuseks

21. novembril suri raske haiguse järele vana enamlane, endine punakaardlane ja tubli komandör sm. Puss.

Sm. Puss sündis ja kasvas kehva talupoja perekonnas.

Oktoobrirevolutsiooni päevadel võitleb sm. Puss imperialistlikul sõjafron dil. Oktoobrirevolutsiooni järele näeme sm. Pussi punakaardi võitlus-salke organiseerimas.

Sm. Puss juhtis kodu-sõja päevil erilise üles-andega dessantsalka ja oli tubli komandör, viis temale antud operatsioonid edukalt läbi.

Hiljem usaldas partei temale 6-da ja 1-se eesti kommunistilise polgu juhatuse, 7-da ukraina tööpolgu ning 2-se üksiku kütibrigaadi 7-da kütipolgu.

Sm. Puss võttis osa rohkearvulistest lahingutest kodusõja väerinnal, sakslaste, valgekaardi, Koltshaki, Judenitshi, valge

Poola, Vrangeli ja Mahno vastu. Sm. Puss, olles rahulik ja otsustav lahinguseisukorras, viis oma isikliku eeskujuga enda järele punaväelasi, suurendades sellega revolutsiooni võitude hulka.

Peale kodusõja lõpetamist sõjariistutab sm. Puss end sõjaasjanduse teooriaga.

Kinnitades võitlusekogemusi teooriaga, töötas sm. Puss töolis-talurahva punase sõjaväe võitlussuute kindlustamiseks.

Töötades rasketes tingimustes, andes kõik oma jõu revolutsiooni huvidele ja Nõukogude Liidu kaitsele, hävines revolutsiooni soldat.

Puhka rahu, vana enamlane ja komandör!

Järeljäänud seltsilised koondavad oma ridu veel kindlamalt Nõuk. Liidu kaitssuute kindlustamisele.

Ajakirjandus olgu võimsaks sõjariistaks pappide usumäratsuse vastu

Pihkva linnas elab mõnisada eestlast, kellede keskel poliit-hulgaline töö on nõrk ehk puudub täiesti. Selle tagajärjel näeme, et usuvendade töö hakkab lopsakalt õit-sema. Kui ajalehtede ja ajakirjade telli-misest ja lugemisest räägitakse, siis puu-dub paljudel seltsilistel raha ja otsitakse igasuguseid põhjusi ja ettekäändeid, millega oma passiivust õigustada. Kui aga papp Migla Pihkva tuleb oma usumürgitu-sega hulkasid petma, siis on naisseltsi-lised esimesed armuannete jagajad ning mustakuuemehe toetuseks leidub raha küllalt.

Naisseltsilised, vabanege usukütetest ja võtke aktiivselt osa usuvastasest tööst. Paljastage usuvendade musta tööd ajaleh-tes, ajakirjades ja seinalehtedes. Tehke selgitustööd, et ei leiduks ühtegi seltsilist,

kes tööga ja vaevaga saadud raha pappi-dele prassimiseks ja pillamiseks annaks.

Nüüd, kus oleme oma sotsialistliku majan-duse alusmüüri valmis ehitanud ja hakkame klassitu ühiskonda ehitama, mis on klassi-vaenlastele — kulakutele ja pappidele sur-maks, teevad viimased kõik, et oma eluiga pikendada.

Papp, muutes oma töö meetodeid, tun-gib enam mahajäänud tööliisklassi ja talu-rahva osa keskele, et nende hulgast omale toetajaid leida. Mida nõrgem on meie poliit-hulgaline töö, seda soodsama pinna leiab papp oma kontrrevolutsiooniliseks tööks.

Meie peame oma poliit-hulgalist tööd kõvendama ja vastavale kõrgusele tõstma ning sellega pappide mürgituse levitami-sele lõpu tegema. Selles võitluses on suu-

reks abiks ja sõjariistaks meie ajalehed ja ajakirjad.

Ajalehed ja ajakirjad peavad usuvendade musta ja kontrrevolutsioonilist tegevust paljastama ja näitama, kui kahjulik on usk meie ehitustööle. Ajalehed ja ajakirjad peavad ka meie töö ja võitluse saavutusi ja kogemusi näitama, et kõik naistöölised ja töötavad naisterahvad võiksid nendest saavutustest ja kogemustest õppida, et neid oma töös ära kasutada.

Kõik, mis vana ja oma aja ära elanud, kõik, mis meie võitlusele ja ehitustööle kahjulik, peame kõrvale heitma ja ainult seda õppima, mis meie sotsialismi ehitustööle kasu toob. Naisseltsilised, olge aktiivseteks kirjanduse tellijateks, kaastöölisteks ja laialilaotajateks. Võtke enese kätte kirjanduse hulkadesse viimine, organiseeri-

des selleks 4—5 seltsilisest koosnev grupp, kes järjekindlalt hulgalistel õhtutel ajakirjandust laiali laotaks. Käige majades ja korterites, kus teate eestlasi elavat, ja võtke uusi tellijaid juurde. Naisseltsilised, organiseerige ajakirja lugejate ringisid. Neis lugejateringides korraldage kollektiivselt ajakirja lugemist ja selle järele mõttevahetust läbiloetud artiklite üle. Kui näete ajalehtedes ja ajakirjades puudusi ja vigasid ehk kui teil on praktilisi ettepanekuid nende kõrvaldamiseks, siis kirjutage sellest meie ajakirjale, et ajakiri hulkade arvamist teaks.

Naisseltsilised, asuge aktiivselt tööle, et ajakirjale uusi lugejaid ja kirjasaatjaid juurde võita ning ajakirja omadust tõsta.

Rosalie Sande

„Minu hea õpilane“

„Uue tee“ nimelise kolhoosi (Simititsa külanõukogu) volinikkude koosolekul arutati kolhoosi esimehe Nikolajevi ettepanekul kulaku Helene Lindvesti töölevõtmist kolhoosi kantseleisse.

Koosolekust võttis osa kolhoosi parteirakukese sekretär sl. Lomp, kes andis Lindvesti kohta järgmise iseloomustuse: „Helene Lindvest on minu õpilane, ta jõuab matemaatikas ja teistes õppeainetes hästi edasi.“

Sl. Lomp teab väga hästi, et Lindvesti isa on kontrrevolutsioonilise tegevuse pärast 8 aastaks sunnitööle mõistetud. Ta majapidamine on kui kulaklik majapidamine individuaalses korras maksustatud.

Parteirakukese sekretär sl. Lompi soovitusel võeti kulakuvõsuke kolhoosi tööle. Töötades alles 6-dat päeva kolhoosis, sai ta juba 50 rubla raha ja 12 kilogrammi jahu. Kulak peab kolhoosist välja kihutatama.

ARSTI VESTLUS

Kuidas lapsi külgehakkavate haiguste eest hoida

Tuulerõuged

Inkubatsiooni ajajärk (s.t. ajajärk haiguse külgehakkamisest kuni haiguse nähtavale tulekuni) tuulerõugetel kestab 14 kuni 21 päeva.

Tuulerõugetesse haigeksjäämise juhtumisi on väga palju, eriti väikeste laste keskel. Täiskasvanud inimesed, kes pole veel tuulerõugeid põdenud, jäävad haigeks üksikutel juhtumistel. Sündinud laste esimestel elukuudel ei ole tuulerõugetesse haigeks jäämisi. Kes on kord tuulerõugetes haige olnud, see ei jää enam teist korda haigeks. Tuulerõuged on väga külgehakkav haigus. On küllalt, kui terve laps läheb tuppa, kus tuulerõugetes haige viibib, et tuulerõuged ka tervele lapsele edasi kanduvad.

Peale haige terveksaamist pole haiguse

edasikandumist enam karta, sest asjade kaudu, millega haige kokku puutus, tuulerõuged edasi ei kandu.

Haigus algab keha temperatuuri tõusmisega. Esimestel päevadel ilmuvad kehale roosad plekid, mis järgmistel päevadel muutuvad villideks. Mõne päeva järele kuivavad need villikesed ära, kattuvad koarikuga, mis ära tuleb.

Vahel jäävad kehale väikesed valged plekid järele.

Need villid ei kuiva korraga ära, vaid mõne päeva järele. Villikesi on keha üleni täis, isegi peas leidub neid. See ei ole kardetav haigus, ei too peaaegu kunagi teisi haigusi enesega kaasa. Harva on haigus raskel kujul, siis tuletab ta harilikke rõugeid meelde.

Tuulerõuged kanduvad edasi juba esimestel päeval, s.o. inkubatsiooni ajajärgu

sellepärast ei aita siin tervete laste eraldamine haigetest. Arvele võttes seda, et haigus on väga kergekujuline, ei nõuagi see väga tervete laste eraldamist.

Muidugi ei tule lasta lapsi korteritesse, kus on tuulerõugetes haige; et haiguse edasikanduvus kiiresti ära kaob, siis võivad haige juures olevad inimesed rahulikult ka seal käia, kus lapsed on.

Haigus on seni külgehakkav, kuni haigel ei ole nahal koorikud ära kadunud. Desinfektsiooni ei ole tarvis teha. Aitab sellest kui tuba hästi läbi tuulutada.

Ütleme mõne sõna harilikude rõugete kohta, — haiguse kohta, mis inimese näo kogu eluajaks ära rikub. Harilikud rõuged on väga külgehakkav haigus, millesse võivad haigeks jääda isegi rinnalapsed ja täiskasvanud inimesed.

Mispärast rõugetesse haigeksjäämise juhtumisi nii harva ette tuleb? See on sellepärast, et enamuse inimesi lasevad enestele kaitserõugeid panna.

Harilikudel rõugetel ei ole midagi ühist tuulerõugetega. Need, kes tuulerõugeid põdenud, võivad väga kergesti rõugetesse haigeks jääda, ehk vastupidi. Selleks, et rõugetesse haigeksjäämist ära hoida, tuleb sündinud lapsele 3 kuu vanuselt kaitserõugeid panna, peale selle tuleb kaitserõugete panemist iga seitsme aasta järele tingimata korrata.

Disenteeria

Meil jääb veel ühest haigusest kõnelda, mis ei ole eriliselt laste haigus, kuid millesse haigeks jäämised enamuse lasteaastates ette tulevad. See on verine kõhutõbi ehk disenteeria.

Disenteeria haiguse inkubatsiooni ajajärk kestab üks nädal. Haigus on külgehakkav kõigile — nii rinnalapsele kui täis-

kasvanule. Disenteeria võib ühel ja samal inimesel korduda.

Disenteeria on haigus, mis tekib pea-aegu ainult suvel. Disenteeria hakkab külge ainult suu kaudu. Haigus võib külge hakata otsekohe kas haigest või kantakse edasi asjade kaudu, millega haige ehk tema talitaja kokku on puutunud.

Kuid peale disenteeria haigega kokkupuutumist ehk puutuda haige poolt tarvitatud asju või sööki ja selle järele sõrm suhu panna, siis on sellest küllalt, et külgehakkavat haigust saada.

Kärbsed kannavad haigust edasi, mille tõttu tekib külgehakkav haigus sagedasti peale pesemata puuvilja söömist.

Mõnikord algab haigus kõrge palavikuga, teinekord ilma palavikuta.

Kõht läheb lahti. Haigel on sagedased väljaheited ühes lima ja verega. Haige kannatab suurte piinavate valude käes. Haige jääb lahjaks, nina läheb teravaks, silmad vajuvad auku, mida tumedad rõngad piiravad.

Disenteeria on kardetav haigus, millest suurte piinade järele hävineb palju lapsi.

Et lapsi sellest raskest haigusest ära hoida, tarvis nõuda, et *iga laps enne söömist käed puhtaks peseks.*

Enne puuvilja lapsele andmist, *tuleb puuvilja keedetud vees alati puhtaks pesta. Toit tarvis kärbest eest hoolega kinni katta.*

Kui kodus peaks keegi disenteeriasse haigeks jääma, siis haigega ühes toas viibimine ei ole teistele kardetav.

Haigega kokkupuutumise järele tuleb vaid käed hoolega puhtaks pesta ja desinfitseerida. Haige pesu peab eraldi keetma, niisama peab haigel eri sööginõu olema. Tuleb ainult ööpott ja väljakäik desinfitseeriva lahuga üle valada. (Järgneb.)

MAJANDUS

Hoolitsege vasikate õieti kasvatamise eest

Partei ja valitsus seadsid üles kariloomade arvu suurendamise. See ülesanne saab ainult siis teostatud, kui noori vasikaid õieti alal hoitakse ja kasvatatakse. Vasikate alalhoidmise ja kasvatamise otsustavaks abinõuks on noore vasika eest õieti hoolitsemine, eriti esimesel kahel nädalal.

Asi seisab selles, et noor vasikas nõuab õige sooja ruumi ja igal väiksemal tuuletõmbusel ehk külmetamisel võib haigeks jääda ning otsa saada. Sündinud vasikas läheb normaalseisukorda alles 12—13 päeval

peale sündimist. Vastsündinud vasikatel on soolikad väga nõrgad.

Nende asjaoludega tuleb eriti arvestada ja mitte lubada niisugust olukorda, mis takistaks õige hoolitsemise läbiviimist.

Vastsündinud vasikaid on tarvis ternespiimaga toita, mis on vasikatele ainukeks toiduks esimestel päevadel.

Läinud aasta talvel ja kevadel sai palju noori ühe kuu vanuseid vasikaid otsa Mäksa piima-kaubafarmis. Noorte vasikate lõppemise põhjuseks oli: kopsupõletik, seedimisrikked ja teised haigused, mis kül-

metamisest ja seedimiseorganite rikkumisest tekkinud.

Noorte vasikate haigeksjäämine ja otsasaamine on kahtlemata halva ja lohaka hoolitsemise tagajärg. Sarnased asjaolud, nagu vastsündinud vasikate viimine külma, poollahtiste ehk kotiga kinnikaetud uste või akendega ruumi, toovad enesega kaasa vasikate külmetamise ja haigeks jäämise.

Halvad ruumid — kitsad, umbsed, niisked ja külmad, must toidunõu ehk külm jootmise piim on sagedasti vasikate haigeksjäämise ja otsasaamise põhjuseks.

1) Kõigepealt on tarvis, et vasikatel oleks eriruum. Ruum peab valge, kuiv ja õhupuhas olema varustatud, ühtlase, mitte alla 14—15° temperatuuriga. Talveks on tarvis teised aknad ette panna. Põrand tuleb puulaudadest teha.

2) Kariloomade laudas tuleb teha tiinete lehmade ja noorte vasikate jaoks eriruum. Vasikaid tuleb selles eriruumis 10 kuni 12 päeva hoida, siis tuleb nad vasikate jaoks tehtud ruumi viia.

3) Peale vasika sündimist tuleb ta lehmast kohe lahutada. Vastsündinud vasikas kuivatatakse lapiga täiesti kuivaks, kaalutakse ära ja pannakse eriruumi.

4) Vastsündinud vasikat ei tohi teise ruumi viia, kui väljas külm ilm on.

5) Esimesel jootmisel ei tohi vasikale ternespiima anda rohkem kui 500 grammi. Vasikat tuleb 4—5 korda päevas joota. Esimesel päeval — 1,2 kg, teisel päeval — 2 kg, kolmandal päeval — 2,15 kg, neljandal päeval — 3,5 kg, kuuendal päeval — 3,7 kg.

6) Ternespiima võib vasikale soojalt anda. Kui piim ära jahtunud, siis on tarvis soojendada kuni 39°.

7) Erilist tähelepanu tuleb toidu- ja jooginõude, ruumide ja vasika keha puhtusele pöörata. Mustus takistab vasika kasvamist ja on igasuguste haiguste tekkimise allikaks. Iga kord peale toidunõu tarvitamist tuleb see sooja veega ja lehelisega puhtaks pesta. Jootmise järele tarvis vasika suu puhta lapiga ära kuivatada.

8) Vasika latrid peavad puhtad, kuivad ja valged olema. Vasikaid tarvis harjaga puhastada, eriti on suu, pea ja kukal tarvis puhtad hoida. Need kohad lähevad kõige enam mustaks ja vasikad muutuvad rahutumaks.

9) Haigeksjäämise esimeste tundemärkide juures tulevad kahtlased vasikad teistest vasikatest eraldada. Väljaeraldatud vasikad on tarvis arstilisele läbivaatamisele viia.

10) Eriti tähtsaks tingimuseks on vasikate eest hoolitseja töölise väljaeraldamine ja töö õige organiseerimine sotsialistliku võistluse ja tükitöö alusel. Tarvis on vasikate eest hoolitsejaid naiskolhoosnikke premeerida, kui 3 dekaadi vanuste vasikate kasvus on häid tagajärgi saavutatud.

11) Suur juurdekasv on vasika arenemise ja kasvamise paremaks näitajaks, sellepärast on tarvis vasikaid kaaluda mitte vähem kui kaks korda kuus. Normaalse juurdekasv ei tohi olla vähem kui 400 kuni 500 grammi päevas.

Nende näpunäidete silmaspidamisel on vasikad terved, võivad kiirelt areneda ja on tugevad haigeksjäämist vastu.

Kodune värvimine

Kodune värvimine on lihtne. Värvimiseks on tarvis suuremat katalt, sest väikeses katlas jääb riie kergesti plekiliseks. Et värvimine hästi õnnestuks, peab värvitav asi olema puhas, hästi pestud ja plekid kõrvaldatud. Triibulised riided keedetakse enne värvimist sooda- ja seebivees, kuni riie on täiesti ühtlane. Muidugi kaob riidel siin endine värv ja ta muutub hele-damaks. Peale keetmist loputatakse sarnane riie hästi mitmest veest läbi, kuni vesi selgeks jääb. Nööbid ja pitsid harutatakse lahti ja keedetakse lahtiselt samas värvis. Soovitavam on üldse valmisriideid enne värvimist lahti harutada. Samuti võetakse jakidel ja palitutel voodrid alt ära ja lastakse õmblused lahti, et

pärast ümbertegemisel ja pikemaks laskmisel riie ühtlaseks jääks.

Iga riie olgu enne värvimist kuivalt kaalutud, et teada, kui palju värvi võtta. Harilikult on värvipakil seletus juures, kuidas värvida. Pärast kaalumist leotatakse riie pehmes vihmavees hästi läbi ja alustatakse siis alles värvimist. Üks pakk värvi leotatakse umbes ühes liitris kuumas vees, kuni saab ühtlane tükkideta lahu. Saadud lahust kallatakse proovi järele umbes viie liitri vee hulka niipalju lahundatud värvi, kuni saab paras värvi toon. Sinna hulka segatakse veel üks peotäis keedusoola ning aetakse keema. Võetakse vett rohkem, siis peab ka keedusoola rohkem võtma.

Kõige raskem on värvimise juures õige värvitooni leidmine. Tuleb seda silmas pidada, et tumedamaid riideid heledamaks värvida on kerge. Värvitooni kindlaks määramiseks võetakse enne sama riidelapp või lõng, loputatakse ja triigitakse. Alles kuivalt näeme õiget värvitooni, kuna märjalt on riie alati tumedam.

Valget riidet on kerge värvida, siin võib saada igat soovivat tooni, nii heledamat kui tumedamat. Kerge on ka mustaks värvida, kus võib alguseks võtta igat värvi riidet. Kõik tumedad värvid õnnestuvad alati hästi, kuna heledamaid on raskem saada. Värvilisi riideid üle värvides peab katsuma enam vähem sama tooni võtta, muidu võib värvimine kergesti ebaõnnestuda.

Sinised riided värvitakse üle kas siniseks, mustaks, lillaks, tumepruuniks, tumeroheliseks või tumepunaseks.

Punased riided värvitakse kas punaseks, kohvipruuniks, pruuniks, tumeroheliseks või tumepruuniks.

Hallid riided värvitakse kas halliks, tumepunaseks, meresiniseks või mustaks.

Rohelised riided värvitakse kas roheli- seks, tumepruuniks, tumehalliks, meresini- seks või mustaks. Mida tumedam on värvitav riie, seda tumedamad värvid vali- takse. Ainult heledatest tulevad heleda- mad toonid.

Värvimisel võetakse hästiloputatud ja plekkidest puhastatud märg riie, pan- nakse korruga tulisesse värvilahusse ning

liigutatakse riidet kahe puumõlaga või puulu- sika varrega. Värvist väljakerkinud riide- osad vajutatakse kohe kepiga alla, muidu saab riie plekiline. Värvimisel keedetakse riidet pikkamööda tasasel tulel $1/2$ – $3/4$ tundi. Heledamaid riideid keedetakse veel vähem aega. Villaseid ja siidi asju peab tugeva- mini keetma, kuna linast ja puuvillast riidet $1/2$ tundi kuumas värvis hoitakse. Et teada saada, kas meil on tegemist puuvil- lase või villase riidega, tõmmatakse enne riidest paar niiti välja ja süüdetakse põle- ma. Tõmbab see kerasse või kroogib end ja omandab põletatud juukse lõhna, siis on meil tegemist villase lõngaga või siidiga; hõõgab see ainult ja lõhnab pa- beritaoliselt, siis on meil puuvillane riie.

Peale värvimist loputatakse riidet seni kuni vesi päris puhtaks jääb. On riie liig- tume tulnud ja inetu pronkstooniga, mis tuleb üleliigsest värvist, siis pestakse seda soojas seebi- või soodavees, mis riide veidi heledamaks muudab. Värvikinnita- miseks lisatakse päälle keedusoola veele veel äädikat juurde.

Peale loputamist riputatakse värvitud riie ilma väänamata kuivama üle kahe nõõri või üle kahe puu. Kuivatatakse riidet vilus või varjulises kohas, aga mitte ahju lähedal. Tahetakse aga riidele ise- äranis ilusat läiget anda, siis segatakse viimase loputusvee hulka mõni leht kala- liimi.

Triigitakse värvitud riideid poolniiskelt pahemalt poolt.

Hind 20 kop.

Ajakiri

„Naistöoline ja naiskolhoosnik“

ilmub üks kord kuus ühes mustri ja juurdelõikuse lisaga.

Aasta peale tellimine maksab 6 rbl. = Üksiku numbri hind 60 kop.

Tellimisi võtavad vasu kõik postiosakonnad
ja „Külvaja“ kirjastuse kioskid ja volinikud.

„Naistöolise ja naiskolhoosniku“ talituse aadress:

Ленинград 31, улица 3-го июля 48

Издательство „КЮЛЬВАЯ“

Ответственный р-д Виснапу

Технический редактор: Юргенфельдт

Издание № 159. Сдано в производство 15/XII 1932 г.

Подписано к печати 10/1 1933. Формат 74 × 105. 1¹/₄ печ. листа.

Кегль 10. 1 печ. лист 84.320 зн. Всего зн. 105.400

„Работница и колхозница“ № 43

на эстонском языке

Издательство „КЮЛЬВАЯ“, Ленинград 31, улица 3-го июля, № 48

Ленгорлит № 65448 Тираж 2000 экз.
Тип. „Кюльвая“, Ленинград, ул. Дзержинского 49.

Заказ № 3683.
Изд. „Кюльвая“.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR